

Mor l'editor Josep Maria Castellet

Fent uns nous camins

ACTITUD • Companys i amics destaquen l'emprenedoria de l'editor

Avui qui vulgui es podrà acomiadar de Josep M. Castellet al tanatori de Sant Gervasi de Barcelona (a partir de les 12.30 h). Demà tindrà lloc el funeral a les 10.30 h al mateix tanatori. Així que es va saber la notícia, van ser molts els companys que van destacar la seva vàlua.

Àlex Broch

CRÍTIC, ASSAGISTA, EDITOR

“Històricament, en una editorial hi ha dues tensions que mantenen un fort diàleg: el seu vessant comercial i el literari. Castellet va ser, probablement, l'últim director literari. Després que ell abandonés el càrrec, que el vaig seguir jo, el vessant comercial va ser molt més predominant. Afortunadament, des dels anys noranta, hi ha una certa revifalla del pes dels directors editorials en les empreses de llibres, arran de l'aparició de les petites editorials, que tornen a destacar la literatura sobre el negoci.

Quant a crític, descobreixo Castellet com a estudiant de filologia: és un pont entre la literatura catalana i la castellana. Tot i que als anys seixanta basa la seva labor en la crítica castellana, mai oblida la realitat catalana. Com a crític, demana un compromís social als escriptors i construeix una estructura global per analitzar totes les obres literàries, siguin com siguin. Però el 1968, quan analitza Espru i escriu el pròleg de l'*Obra completa*, s'adona que és convenient una flexibilització en la manera de fer crítica; aquella estructura la veu massa ortopèdica, no s'adiu bé al món de cada autor. Ho fa amb Espru i ho repeteix, per exemple, amb Pla.

També tenen molt d'interès les seves memòries perquè, tot explicant la seva relació amb Rodoreda, Pla, Gimferrer, Aranguren o Octavio Paz, s'ex-

plica a si mateix. Castellet, en l'etapa de postguerra, modernitza la literatura universal en català; ho fa perquè beu del que arriba a Seix Barral, on és membre del comitè. Ell ho traspassa, a més, a la literatura catalana.”

Xavier Folch

EDITOR I ESCRIPTOR

“Castellet havia estat un gran lector. Malalt de tuberculosi, va passar una llarga temporada al sanatori i això li va donar molt temps per a llegir. Aquesta formació tan sòlida li seria molt útil després com a editor. Tot i que una editorial és una feina col·lectiva, es pot dir que ell és el principal artífex del que ha arribat a ser Edicions 62. Quan es mira el catàleg d'obres publicades, es pot comparar amb les grans editorials europees. Tenia la seu a Barcelona, però hauria pogut ser a París, Londres o Milà.

Edicions 62 va ser la primera editorial moderna. No es pot obviar la feina que va fer l'editorial Selecta —que en uns anys molt difícils va fer el que va poder i ho va fer bé—, però Edicions 62 ja neix amb la voluntat i possibilitat de traduir literatura al català. Castellet sempre estava molt orgullós d'haver traduït Darwin o Marx, i també la literatura de postguerra europea. Castellet, a més, no era gens pedant; era molt dialogant tant fos amb autors com amb col·laboradors. Com que escoltava molt, després també podia dir la seva.”

Anna Maria Moix

ESCRITORA

“Castellet és una de les figures més importants de la llengua

L'editor i escriptor al seu despatx, com sempre envoltat de llibres ■ MIQUEL ANGLARILL

catalana des de la segona meitat del segle XX fins ara. Com a editor, no cal dir-ho, per la tasca que ha fet al capdavant d'Edicions 62, que ha estat essencial per a la defensa de la llengua, la cultura i la literatura catalanes i d'altres països. És l'equivalent de la figura de Carles Barral a Seix Barral.

Perdo un gran amic, una persona generosa, amb sentit de l'humor, sensata i al mateix temps divertida. Literàriament, més que les antologies, destacaria els últims llibres de memòries, que han desvelat un gran memorialista. Són retrats d'un moment i d'uns personatges fets amb distància. Aquesta distància li permetia tenir un criteri objectiu a l'hora de jutjar.”

Ferran Mascarell

CONSELLER DE CULTURA

“Castellet va ser fonamental en l'articulació de la cultura del país. Va acompanyar tots els processos culturals des dels anys cinquanta fins ara. És gairebé impossible explicar la cul-

tura catalana del darrer mig segle sense tenir en compte la seva feina, funció i actitud. Ens ha deixat un dels intel·lectuals de referència, un intel·lectual d'una gran profunditat. Va ser decisiu en moltes coses: en l'impuls d'una renovació de la crítica literària, en l'impuls d'uns vincles sòlids entre la cultura catalana d'oposició amb els corrents internacionals més fecunds i va intentar explicar als intel·lectuals espanyols, sobretot castellans, la cultura catalana i la seva identitat.

Ell era sempre el primer consultat en el moment de desplegar iniciatives culturals i va adoptar una actitud propositiva de donar consell i fer costat als qui estaven en les tasques de govern. Si li demanaves consell, sempre tenies el seu sí i el seu suport, la seva valoració i anàlisi. Ajudava d'una forma molt generosa a tothom.”

Joaquim Molas

ESCRITOR, HISTORIADOR, CRÍTIC

“Amb en Josep Maria Castellet ens vam discutir molt, i bé;

sempre ens vam posar d'acord. Ho vam fer de bona fe. Discutíem a Edicions 62 perquè no teníem gaire clar com afrontar la feina i, al final, ens aclaríem. Edicions 62 és la primera empresa literària amb voluntat rigorosament comercial al nostre país i va fer una feina prou considerable. A Edicions 62 perseguíem un doble objectiu: incorporar la cultura catalana als grans corrents universals de la literatura, sobretot després de la II Guerra Mundial i també recuperar el patrimoni local: literari en particular i de la cultura en general. Mèrit de Castellet és, per exemple, Biblioteca Bàsica de la Cultura Catalana i la col·lecció El Balanci.

Amb Castellet vam col·laborar també com a crítics. Vam treballar en antologies poètiques com *Poesia catalana del segle XX*, que responia a la necessitat d'aquell moment determinat. Es va publicar primer en castellà i, més tard, en català. La nostra tesi era mostrar l'evolució de la poesia catalana. Fins llavors, s'estudiava per compartiments estancs edat mitjana, decadència, Renaixença, contemporània. Nosaltres vam poder mostrar que hi havia una continuïtat, amb els preceptius moments de crisi.”

■ Aquesta informació ha estat elaborada per **Mercè Miralles, Jordi Bordes i Maria Palau**